

Recordant l'esperit del comú amb una balada

*Epíleg del llibre "[El Comú Català: la història dels que no surten a la història](#)"
(David Algarra Bascón, 2015)*

La historiografia dominant d'avui en dia és, en gran mesura, la historiografia de la dominació. Acostuma a tractar a la gent corrent -el poble, el comú- com a receptora i subordinada de la història, com a instrument i objecte dels afers històrics, deixant de banda totes aquelles ocasions en què el poble ha figurat com a agent i subjecte; com a protagonista de l'esdevenidor; com a entitat distingida i antagònica d'aquells que pretenen dominar la vida social en benefici propi.

Així, per exemple, la historiografia dominant anomena “encercament” i “desamortització” a un procés històric que, a parer meu, per a designar-lo sense eufemismes i evocar la seva significació per al comú, seria adequat anomenar “l'espoliació massiva” o “la gran privatització” o, en paraules de l'economista Karl Polanyi, “una revolució dels rics contra els pobres”. Aquest procés va suscitar, tal com palesa El Comú Català, fortes resistències populars, ja que moltes persones el van percebre com un colossal despropòsit. Tanmateix, en els llibres d'història dels instituts de secundària gairebé no hi trobarem cap explicació d'aquestes resistències; i les minses mencions que hi podem trobar contenen una notable càrrega de menyspreu i confusió. És que la historiografia dominant creu, i voldria fer-nos creure, que aquelles resistències populars envers el naixent sistema estatal-capitalista provenien només de recalcitrants i retrògrads sectors religiosos, de conservadorismes desassenyats i sentimentalismes monàrquics... Però les coses no són ben bé així. En bona mesura, aquelles resistències foren la coratjosa expressió d'éssers humans que se sentien millor amb propietat comunal que amb propietat privada; millor amb assemblees populars potestatives que amb parlaments i Estats; millor amb el contacte directe amb la terra que entaforats en fàbriques; i millor amb una cultura popular genuïnament participativa que consumint passivament una cultura mediàtica venal i banal.

D'entre aquestes resistències populars, ocorregudes arreu d'Europa, un cas emblemàtic és el dels Diggers d'Anglaterra. Els Diggers eren persones que havien estat notablement empobrides pel procés d'espoliació i privatització anomenat “encerclament” i, el 1649, inspirades pels dits i fets de Gerrard Winstalney, van decidir-se a ocupar i cultivar les terres que legítimament els pertanyien però que legalment, a causa dels “encerclaments”, havien passat a les mans privades i privatives

de burgesos, aristòcrates i terratinents. Els mètodes dels Diggers eren senzills, pacífics i humils; els seus propòsits, lloables: pretenien que “el tresor de la terra sigui compartit per tots” per tal d'assolir unes condicions de vida dignes a través del feineig en comunió. Però aquesta saludable volició contravenia radicalment les dinàmiques històriques de l'emergent sistema estatal-capitalista, motiu pel qual els Diggers, igual que els camperols alemanys que van protagonitzar grans revoltes clamant “Omnia sunt communia!” (Tot és comú!), igual que molts pobles castellans, gallecs, bascs i catalans que es van aixecar en defensa del dret foral i del consell obert...van ser reprimits fins a la desfeta, per ordre dels poderosos terratinents, capitalistes i gerents estatals que, d'aquesta manera, es van imposar despòticament com a artífexs de la modernitat.

Per a rememorar aquests fets i recordar l'esperit dels vençuts, Leon Roselsson, cantautor de cançons polítiques radicals, va compondre l'any 1975 la balada “The world turned upside down” (“El món es va capgirar”). Dedicada particularment a la història dels Diggers, la balada evoca tanmateix l'esperit general i essencial de la resistència comunitària i popular ocorreguda arreu d'Europa enfront dels embats del capitalisme i l'estatisme... un esperit que, avui que aquest sistema està en bancarrota, convé, potser més que mai, rememorar. És per això que en Joan Pedregosa i jo hem traduït i adaptat al català l'esmentada balada i la cantem sovint en les trobades més disteses que fem amb amics i companys. Quan en David Algarra em va convidar a fer una contribució per El Comú Català, vaig pensar que resultaria escaient aportar, com a complement artístic, aquesta balada, ja que evoca de forma sintètica i bonica els principals sentiments, ideals i experiències dels nostres avantpassats que es van esmerçar en construir i defensar una forma de vida del poble comú, pel bé comú i des del sentit comú.

La nostra versió de “El món es va capgirar” es pot escoltar i descarregar per Internet (www.elcomu.cat / www.blaidalmau.net) i convidem a tothom que vulgui a cantar-la en vetllades, festes i concerts. Heus aquí la lletra:

*Mil sis-cents quaranta-nou,
en un turó agrest,
va aparèixer el grup dels Diggers
fent sentir el clam de la gent.
Contra els terratinents
i les seves lleis,
eren desposseïts reclamant allò que és seu.*

*En so de pau venim
a llaurar i sembrar,
a conrear la terra comunal
per fer-hi créixer el gra.
La terra és dividida
però la unirem
i així tornarà a ser
un tresor comú per a tots.*

*El pecat de la propietat
el rebutjem:
ningú ha de comerciar amb la terra
lucrant-se privadament.
Robant i assassinant
se la van quedar
i ara aixequen murs
contra la nostra voluntat.*

*Per lligar-nos de mans i peus
ells fan les lleis;
el clergat ens ven el cel
amenaçant-nos amb l'infern.
Però no ens preocupem:
el seu Déu sagrat
engreixa els rics
mentre els pobres passen fam.*

*D'espases no ens en calen,
treballem plegats;
no ens inclinem davant patrons
ni paguem lloguer als senyors.
Persones lliures som
tot i ser pobres.
Aixequem-nos Diggers,
aixequem-nos per la glòria!*

Dels terratinents, les ordres

*van arribar:
van enviar els seus mercenaris
per ofegar aquell gran clam.
“Destrosseu les seves llars!”
“Cremeu el seu blat!”
Els dispersaren
però el seu somni perdurà.*

*Pobres, encoratgeu-vos;
rics, aneu amb compte;
la terra és un tresor per a tots
no propietat de rics i nobles.
Per a totes tot
que totes som un.
El nostre esperit no podran mai desterrar.*

Malgrat que, finalment, els pobles resistents d'arreu d'Europa, talment com els Diggers, van ser arrabassats per l'estatisme i el capitalisme, la seva resistència no va ser, ni de bon tros, en va: “el nostre esperit no podran mai desterrar” i “el seu somni perdurà”. Efectivament, l'esperit del comú resistent a la modernitat ressona cada cop més fortament avui en dia, inspirant i encoratjant a molts dels que busquem alternatives realistes i desitjables a la Civilització moderna, una Civilització que ja ha mostrat clarament que sofreix de falles múltiples i profundes i que les seves estructures fonamentals estan en decadència i amenacen de produir greus col·lapses. En aquest context, les institucions comunals i assembleàries, els costums fraternals i convivencials, la cultura popular i lliure... les coses que defensaven, en bona mesura, els nostres avantpassats resistents a la modernitat es presenten com un far que, plantat en el passat, ens ajuda a il·luminar el present i orientar-nos millor en la travessa cap al futur. Aquest far lluminós és de summa importància per a encarar satisfactòriament allò que, a parer meu, és el gran repte del segle XXI, a saber: construir una nova Civilització que, superant les diverses falles de la modernitat, però també aprofitant els avenços i descobriments que en aquests darrers segles hem assolit, estigui configurada realment en favor de la Vida, és a dir, una Civilització en concordança amb els principis d'Amor, Comunió, Cooperació, Veritat i Autonomia.

*Blai Dalmau Solé
Alt Empordà, Estiu del 2015*